

javaslat a

„a kunszentmártoni toronyörök, helyi megnevezéssel *tormosok*

Dícsértessék köszöntése”

települési/tájegységi/ágazati²

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Józsa László (név)

(aláírás)

Kunszentmárton, 2024. október 26. (település, dátum)

(P. H.)

² Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Józsa László

Levelezési cím: 5440 Kunszentmárton, Alkotmány u. 26.

Telefonszám: 06-56-461 344

E-mail cím:

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

„a kunszentmártoni toronyőrök, helyi megnevezéssel *tormosok* *Dícsértessék* köszöntése”

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:³:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

a szakterületi besorolás indokolása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- ☐ igen
amely nemzetiség:⁴

☒ nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Kunszentmárton, Köztársaság tér – Szent Márton plébániatemplom

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- ☒ települési ☐ tájegységi ☐ ágazati

amely értéktár neve:

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A Nagytemplom tornyában tűzre-vízre felvigyázók, ún. tornyosok, helyi nyelven *tormosok* felügyeltek. Kötelességük volt éberségük bizonyítására és ellenőrizhetőségére minden

³ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

⁴ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

negyedórán (fertyály órakor) az óraűtés elhangzása után, a sétálónak a városháza felőli sarkára állni és emelt hangon, recitálva elkiáltani: *Dicsértessééééé a Jézus Krisztus*.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A település harmadik templomához 1763-ban építettek tornyot, amelyet megőriztek a mai, negyedik templomhoz is. Többször alakították, magasították. A toronyban tűzre-vízre felvigyázók, ún. tornyosok, helyi nyelven *tormosok* felügyeltek. Kötelességük volt éberségük bizonyítására és ellenőrizhetőségére minden negyedórán (fertyály órakor) az óraűtés elhangzása után a sétálónak a városháza felőli sarkára állni és emelt hangon, recitálva elkiáltani: *Dicsértessééééé a Jézus Krisztus*. A Krisztus utolsó szótagját mélyebben intonálták. A köszöntéskor a fegyveres testülettagjai (katonák, rendőrök, később csendőrök) vigyázba álltak, tisztelegtek, a férfiak kalapot emeletek, az asszonyok pedig keresztet vetettek.

A tormosok a torony lakószobájában húzták meg magukat rossz idő, hideg idő esetére. Ez az őrszoba máig megvan. Különleges emléktörizője egy régi foglalkozásnak és szokásnak. A tormosokat a város mint egyháza kegyura alkalmazta.

Ez a szokás egyedülálló volt hazánkban. A második világháború után szűnt meg.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

„*Dicsértessék a Jézus Krisztus*” *Kulturkép Kunszentmárton történetéből*. Írta Dósa József nyugalmazott sályi lelkész. Újpest, özv. Csanády Józsefné, 1916

Bálint Sándor: A Dicsértessék városában. *Új Ember*

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

„DICSÉRTESSEK A JÉZUS KRISZTUS!”

KULTURKÉP KUNSZENTMÁRTON TÖRTÉNETÉBŐL.
IRTA: DÓSA JÓZSEF NYUGALMAZOTT SÁLYI LEKÉSZ.

MEGHALT 1916. NOVEMBER 1-ÉN.

Ára 1 korona.
A művecske összes tiszta jövedelme a kun-
szentmártoni hadiárak javára van szánva.

ÖZV. CSANÁDY JÓZSEFNÉ UJPEST, TEMPLOM-UTCA 2. SZ.

A KUNSZENTMÁRTONI TEMPLOM ÉS TORONY.
(AZ ERKÉLY ÉSZÉKKELETI SARKÁN AZ ÉPEN A „DICSÉR-
TESSEK”-ET KÖSZÖNTŐ TORONYÖR ALAKJÁVAL.)

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

A KUNSZENTMÁRTONI TÁROLYŐRÖK

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: *Monika Horváth*

Cím elérhetősége: *5440 Kunszentmárton
Vörösmarty u. 18.*

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„A KUNSZENTMÁRTONI TORONYÓRŐK”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: Gulácsi Ferenc

Cím elérhetősége: 5440, Kunszentmárton
Juhász Gyula utca 21.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

A Kunszentmártoni Települési Értéktárba felvételre javasolt
Dicsőszentmártoni község

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: Boros Anna

Cím elérhetősége: anna.boros@kunszentmarton.hu

Boros Anna

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„A kunszentmártoni bányások helyi megnevezésével kapcsolatos
díszítések közzététele”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: Gyula Gyöngyi

Cím elérhetősége: 36-20-244-7235
filiale.kun@quail.com

Gyula Gyöngyi